

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Augustowie

Wstęp

Zmieniająca się rzeczywistość i tempo tych zmian wymusza na współczesnej edukacji przygotowanie młodego pokolenia do własnego rozwoju zawodowego. Praca zawodowa stanowi jedną z podstawowych form aktywności ludzkiej, dlatego od młodzieży wymaga się dokonywania wyborów zawodowych. Niestety najbliższa rodzina czy rówieśnicy nie są już w stanie pełnić roli doradczej. Dlatego tak ważna jest edukacja i poradnictwo zawodowe. Zasadnym wydaje się również stworzenie realnych możliwości, by w ramach działań wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego, wspierać uczniów w pokonywaniu trudności wyboru, dostarczać im niezbędnych informacji, kształtować przydatne umiejętności i cechy zachowania. Dzięki temu systemowi szkoła będzie wspierała uczniów w odnalezieniu swojego miejsca na drodze kariery zawodowej – poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, rozwinięcia umiejętności niezbędnych do prezentowania postawy otwartości, umiejętności dostosowania się do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy, poznania zasad rządzących rynkiem pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Pojęcia związane z doradztwem zawodowym

Doradca zawodowy to osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia. Doradca zawodowy uwzględniając możliwości psychofizyczne i sytuację życiową młodzieży oraz potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracuje również z rodzicami i nauczycielami w zakresie orientacji zawodowej uczniów. Rola doradcy zawodowego polega także na diagnozowaniu rynku pracy i informowaniu uczniów o aktualnych potrzebach tego rynku.

Doradztwo zawodowe polega na świadczeniu pomocy w dokonywaniu decyzji dotyczących wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, analizowaniu możliwości i predyspozycji konkretnych osób i udzielenie im informacji zawodowych, wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

Poradnictwo zawodowe to długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące młodzieży w trakcie ich rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

Preorientacja, orientacja zawodowa to działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły

Wewnątrzszkolny system doradztwa to ogół zaplanowanych działań, podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System określa: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy.

Podstawy prawne doradztwa zawodowego

1. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe* art. 98 ust. 1 pkt 16 (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.).
2. Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej. Zdecydowana większość państw Unii Europejskiej już od dawna stosuje to zalecenie w praktyce.
3. Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 – 9286/04 jest to najważniejszy do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego. „Wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.
4. Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 r. jako jeden z priorytetów uznaje tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych.
5. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach* (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591).

Cele ogólne

- 1) Zdiagnozowanie predyspozycji, potrzeb i możliwości uczniów w zakresie dalszego kształcenia.
- 2) Rozwijanie umiejętności współpracy w zespole.
- 3) Doskonalenie umiejętności podejmowania decyzji i odpowiedzialności za siebie i swoje decyzje.
- 4) Kształtowanie pozytywnych postaw wobec dalszej edukacji i zdobywania kwalifikacji zawodowych.
- 5) Wzbogacanie doświadczenia w poznawaniu różnych zawodów i sposobów uzyskiwania kwalifikacji.

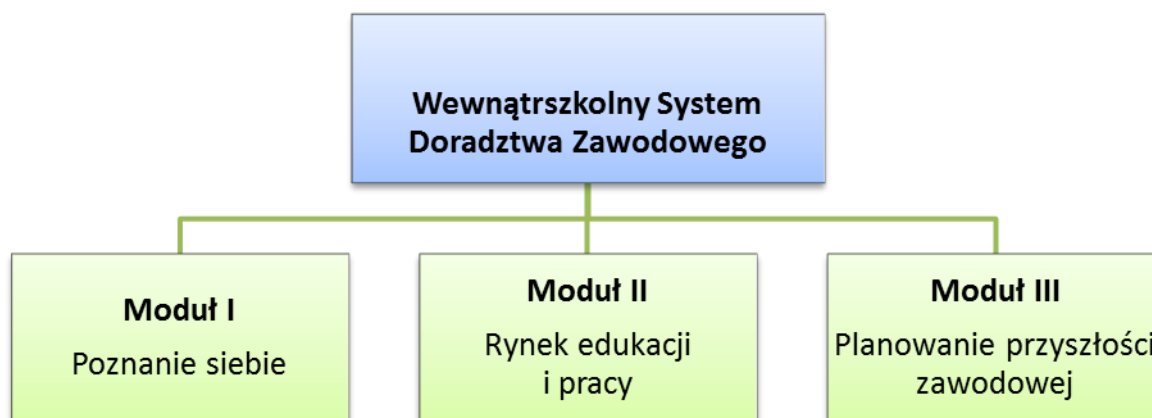
Przewidywane osiągnięcia uczniów

1. Zbudowanie dobrych relacji z grupą rówieśniczą.
2. Poznanie swoich mocnych i słabych stron.
3. Uzyskanie informacji o szkołach ponadpodstawowych – liceach, technikach, szkołach branżowych.
4. Przygotowanie się do podjęcia decyzji edukacyjnych i zawodowych.
5. Nabycie umiejętności sporządzenia CV i Listu motywacyjnego.
6. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania potrzeb rynku pracy.

Struktura WSDZ w Szkole Podstawowej w Augustowie

1. Odbiorcy – uczniowie:

Treści – szczegółowe tematy – z zakresu doradztwa zawodowego zostaną opracowane zgodnie z potrzebami uczniów w oparciu o model modułowy. Zakłada on realizację działań wokół trzech obszarów: *Poznanie siebie, Rynek edukacji i pracy, Planowanie przyszłości zawodowej*. Każda z klas w ciągu roku szkolnego realizować będzie trzy moduły w czasie 1 godziny tygodniowo.

Moduł	Bloki tematyczne
Moduł I (klasy IV, VII) Poznanie siebie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mocne i słabe strony samego siebie, akceptacja siebie, ocena swoich możliwości 2. Wartości w życiu człowieka, a cechy przedsiębiorcy 3. Rola osobowości w wyborze właściwego zawodu 4. Zainteresowania i predyspozycje zawodowe 5. Zdolności a umiejętności 6. Trafność w wyborze zawodu 7. Istota i ważność komunikacji międzyludzka, jej odmiany 8. Inteligencja wieloraka Gardnera 9. Radzenie sobie ze stresem w różnych sytuacjach 10. Style uczenia – sukcesem przyszłego zawodu
Moduł II (klasy VII-VIII SP) Rynek edukacji i pracy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Różnorodność zawodów np. służba zdrowia, zarządzanie i finanse, prawo i administracja, nauka i edukacja, bezpieczeństwo i ochrona, przemysł i budownictwo, rolnictwo i środowisko, elektronika, usługi, gastronomia, turystyka.... 2. Kształcenie ponadpodstawowe 3. Lokalny rynek pracy 4. Kompetencje i aspiracje zawodowe 5. Ranking szkół wyższych; perspektywy 6. Szkolnictwo zawodowe, przyszłość szkół branżowych 7. Edukacja zagraniczna
Moduł III (klasy VII-VIII) Planowanie przyszłości zawodowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie decyzji i wyznaczanie celów 2. Ścieżka kariery zawodowej 3. Tworzenie własnej prezentacji CV i List Motywacyjny 4. Kształcenie ustawiczne i mobilność zawodowa

2. Współpraca z nauczycielami, w tym z wychowawcami w ramach WSDZ obejmuje:

- Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole.

- Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrzny Szkolny System Doradztwa zgodnie ze Statutem Szkoły.
- Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy.
- Wsparcie nauczycieli w ramach prowadzenia działań z zakresu WSDZ.
- Realizację zadań wynikających z Programu Wychowawczego – Profilaktycznego.
- Prowadzenie pogadarek, rozmów, warsztatów, dyskusji z uczniami.
- Prezentowanie materiałów informacyjnych z zakresu preorientacji, orientacji zawodowej itd.

3. Współpraca z pedagogiem szkolnym w ramach WSDZ obejmuje:

- Wspomaganie wychowawców, nauczycieli, rodziców i uczniów poprzez udostępnianie wszelkich niezbędnych wychowawcom narzędzi tj. np.: kwestionariusze, ankiety, ćwiczenia, karty zainteresowań.
- Przygotowywanie i udostępnianie materiałów informacyjnych z zakresu doradztwa zawodowego i struktury szkolnictwa ponadpodstawowego.
- Organizowanie spotkań ze specjalistami z PPP.
- Współpraca z Urzędem Pracy, Szkołami ponadgimnazjalnymi Centrum Kształcenia Ustawicznego, pracodawcami, reprezentantami różnych zawodów, w tym rodziców czy absolwentów.
- Badanie predyspozycji zawodowych.
- Prowadzenie zajęć warsztatowych.

4. Współpraca z rodzicami obejmuje:

- Wspomaganiu rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.
- Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły.
- Zapoznanie rodziców z WSDZ oraz z pełną ofertą edukacyjną szkolnictwa na różnych jego poziomach.
- Prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów.
- Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, intelektualne, rodzinne itp.
- Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

5. Formy i metody pracy:

1) Metody pracy z uczniami:

- a) omawianie zagadnień teoretycznych,
- b) omawianie indywidualnych przypadków,
- c) dyskusja, „stoliki eksperckie”
- d) „drzewko decyzyjne”, „rybi szkielet”
- e) „mapa mentalna”
- f) „burza mózgów”
- g) prezentacje multimedialne.

2) Formy pracy z uczniami:

- a) praca w grupach, w zespole zadaniowym,
 - b) praca indywidualna,
 - c) praca z zespołem klasowym,
 - d) praca w parach.
- 3) Formy pracy z rodzicami:
- a) rozmowy indywidualne z pedagogiem/doradcą zawodowym,
 - b) organizowanie dni otwartych szkoły/oferta edukacyjna placówki, jej promocja/,
 - c) gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół (w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych).
- 4) Formy pracy z nauczycielami, wychowawcami oraz środowiskiem lokalnym:
- a) wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą,
 - b) śledzenie losów zawodowych absolwentów,
 - c) organizowanie dni otwartych szkoły, Targów Edukacyjnych,
 - d) indywidualne rozmowy, gromadzenie i przekazywanie materiałów promocyjnych,
 - e) spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców / wskazywanie praktyk zawodowych, ustalanie oczekiwań pracodawców, potrzeby lokalnego rynku pracy,
 - f) współpraca z instytucjami lokalnego rynku pracy/pracodawcami/urzędem pracy, centrum kariery zawodowej.
- 5) Inne formy doradczo-informacyjne, skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i środowiska lokalnego:
- a) *Informacja edukacyjno-zawodowa* (gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej /o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół (w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych),
 - b) *Rozwijanie umiejętności samodzielnego pozyskiwania informacji* (korzystanie z portali dotyczących rynku pracy, programów multimedialnych do samobadania, informatorów, ulotek, broszur, itp.),
 - c) *Poradnictwo indywidualne* (porady i informacje zawodowe, diagnoza zdolności i predyspozycji).
 - d) *Poradnictwo grupowe* – zespołowe, warsztatowe sesje doradcze (zajęcia warsztatowe służące wyposażeniu młodzieży w zasób wiedzy i umiejętności dotyczących np.: poszukiwania pracy, samozatrudnienia, umiejętności interpersonalnych, planowania kariery zawodowej i innych; warsztaty dla nauczycieli służące doskonaleniu umiejętności doradczych).
 - e) *Rynek pracy* – wycieczki, obserwacje, (spotkania z absolwentami, którzy osiągnęli sukces zawodowy /promowanie dobrych wzorców/spotkania z przedstawicielami różnych zawodów /zgodnie ze specyfiką kierunków kształcenia w szkole/, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców/oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia/targi pracy, targi edukacyjne, zakłady pracy, instytucje rynku pracy, uczelnie wyższe i inne).

6. Sposoby realizacji działań doradczych

Działania doradcze, w ramach WSDZ realizowane są w ramach:

- 1) Lekcji zawodoznawczych, wychowawczych i przedmiotowych
- 2) Zastępstw na lekcjach przedmiotowych,
- 3) Zajęć świetlicowych i pozalekcyjnych,
- 4) Wyjazdów i wycieczek,
- 5) Szkolnych Targów Edukacyjnych,
- 6) Aktualizacji tablic informacyjnych,
- 7) Spotkań z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych
- 8) Indywidualnych porad dla uczniów i ich rodziców

7. Monitorowanie i ewaluacja systemu doradztwa

W trakcie realizacji treści i zadań związanych z doradztwem zawodowym nastąpi monitorowanie systemu, a w razie potrzeby należy dokonać modyfikacji systemu doradztwa zawodowego.

Ewaluacja WSDZ jest niezbędna, aby działania realizowane w ramach WSDZ były adekwatne do potrzeb i efektywne. Ewaluacja prowadzona będzie poprzez:

- 1) Śledzenie losów absolwentów,
- 2) Obserwację własną zajęć grupowych i indywidualnych,
- 3) Sprawozdanie z realizacji zadań Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa w danym roku szkolnym. (ilość prowadzonych zajęć, efekty, wnioski, rekomendacje).

8. Uwagi końcowe

WSDZ został przedstawiony na zebraniu rady pedagogicznej i podczas zebrania rady rodziców. Za jego sukces realizacyjny odpowiadają nie tylko nauczyciele, doradca zawodowy, wychowawcy, pedagog, psycholog i dyrekcja, ale także uczniowie i ich rodzice.

W przypadku konieczności zmian w WSDZ koordynator doradztwa w szkole p. Katarzyna Nowak jest zobowiązana do ich opracowania we współpracy z zespołem zadaniowym, powołanym w tym celu przez dyrektora w składzie (p. mgr A. Mamcarz, p. M. Burzyńska, p. Marzanna Grosiak).

WSDZ został przyjęty do realizacji Uchwałą Rady Pedagogicznej Nr 6 z dnia 14.09.2023 r.

Rada Rodziców została zapoznana z treścią WSDZ w dniu 14.09.2023 r.

Pedagog Katarzyna Nowak

.....

(Szkolny koordynator)

Lidia Kowalczyk

.....

(Dyrektor szkoły)

Augustów, 14.09.2023 r.